

Speech van burgervader dhr. Hans Romeyn

op de 4de Willibrorduslezing op 3 november 2018

Dames en heren,

Ik heet u, namens de Stichting Vrienden van de Cultuurkoepel en het Willibrordusgenootschap, allen van harte welkom bij de 4^e Landgoed Willibrorduslezing. De lezing begint, met deze 4^e lezing, zo langzamerhand een mooie traditie te worden in Heiloo.

Dames en heren, het is dit jaar 100 jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog werd beëindigd. Een verschrikkelijke oorlog die vier jaar heeft geduurd. Juist in deze periode wordt in heel veel landen het einde van die verschrikkelijke oorlog herdacht.

Volgende week zondag, 11 november, is het Remembrance Day, te vergelijken met 4 mei in Nederland: de dodenherdenking. Dan worden alle mensen herdacht die zijn omgekomen in de vele oorlogen die hebben gewoed en nog steeds woeden. Remembrance Day wordt ook wel Armistice Day of Poppy Day genoemd.

Zo wordt bijvoorbeeld volgende week zondag op heel veel plekken in het Verenigd Koninkrijk om 11.00 uur 's morgens herdacht en is er een hele grote herdenking bij de Cenotaaf in hartje London.

Op die 11e november 1918 werd 's morgens vroeg om 5 uur de Duitse capitulatie in het wapenstilstandsrijtuig op het westelijk front nabij Rethondes in het bos van Compiègne getekend. De echte wapenstilstand ging pas in om 11 uur en tijdens die laatste 6 uur vielen er aan beide kanten van het front nog vele slachtoffers, terwijl de overgave al getekend was. De wapenstilstand betekende het einde van de Eerste Wereldoorlog: The Great War.

Voor Nederland, dat de neutraliteit had gekozen, leek die oorlog verder weg, ondanks de vele, vele vluchtelingen die ons land toen opving.

Koningin Wilhelmina liet daar in de troonrede van 15 september 1914 geen misverstand over bestaan. Alle vluchtelingen zouden met open armen worden ontvangen. Tussen 1914 en 1918, vluchtten circa een miljoen Belgen de grens over naar Nederland. De Nederlandse bevolking toonde zich eveneens van haar beste kant. Lokale particuliere hulpcomités schoten als paddenstoelen uit de grond. In Amsterdam werd het landelijke Nederlands Comité tot steun van Belgische en andere vluchtelingen opgericht, in de volksmond het Amsterdams Comité. Er verschenen advertenties in De Telegraaf en het Handelsblad die een massale inzameling van geld en kleding voor de Belgen in gang zetten.

De Nederlandse regering reageerde erg laat en veel te aarzelend op de vluchtelingencrisis. Zij zag - in overeenstemming met de denkbeelden van die tijd - in de opvang van economisch zwakkeren of vluchtelingen geen taak weggelegd voor zichzelf, maar voor welgestelde burgers. Ze greep pas in toen het besef doordrong dat de vluchtelingen langere tijd in Nederland zouden verblijven en de particuliere hulporganisaties de massale toestroom van Belgen niet meer aankonden.

Toen de oorlog was afgelopen werd er, net als nu nog steeds, veel gezegd: Nooit meer oorlog! We weten hoe aan die oproep, die zich tijdens en na iedere oorlog weer herhaald, gehoor is gegeven.... Er waren nadien nog vele oorlogen en er wordt nog steeds gevochten. Wat hebben we daar nu van geleerd of wat moeten we daar nu nog van leren???

Dames en heren,

In het jaar 690 kwam hij met zijn 11 gezellen uit Engeland naar de Lage Landen: Willibrordus.

Hij verkondigde het evangelie en stichtte o.a. een kerkje, de Witte Kerk, op het hoogste punt in Heiloo. Ook is er naast dit kerkje een bron, die volgens de overlevering door hem geslagen is: het putje van Willibrord, dat er tot op de dag van vandaag staat.

Het is bekend dat het door Willibrordus gestichte kerkje op een terp stond (en nog steeds staat) en in geval van overstromingen e.d. een schuilplaats was voor mens en dier; een hoogte die veiligheid bood

Willibrordus wilde verbinding maken tussen de mensen, hen in contact brengen met het Evangelie, maar ook juist met elkaar. Het beeld van de door hem gestichte kerk op een terp, spreekt ons nog steeds aan: We willen in Heiloo met elkaar een gemeenschap zijn die er voor elkaar is, een plek waar je je veilig moet kunnen voelen, waar we ons betrokken op elkaar en op de rest van de wereld voelen.

Dames en heren, welkom in het mooie Heiloo en in deze fantastisch mooie Cultuurkoepel.

De Cultuurkoepel staat op het terrein van GGZ-NHN.

De laatste jaren is er op dit terrein sprake dat cliënten veel meer naar buiten gaan, van het terrein af, dat ze, net als iedereen, wonen in gewone huizen, gewoon in Heiloo tussen alle andere inwoners van ons dorp, waar ze ook maar vandaan komen.

En omgekeerd: De Heilooërs moeten ook gewoon het terrein op en gebruik kunnen maken van de gebouwen op het terrein. We hebben echt met elkaar te maken en leven samen in Heiloo. Net als bij de komst van Willibrordus naar Heiloo: we willen iets met elkaar en voor elkaar betekenen, we willen aandacht voor elkaar hebben, ons betrokken weten op elkaar. We hoeven dat gelukkig niet opnieuw uit te vinden. Er zijn ons mensen voorgegaan waarvan wij nog steeds kunnen leren, maar er zijn ook mensen die ons voor willen gaan, mensen die ons iets voor willen houden waar we over na mogen denken. De lezing vandaag gaat daar over.

In Dagblad Trouw van eind september werd de spreker van vandaag prof. Dr. Paul Scheffer geïnterviewd: U citeert in uw boek "De vorm van vrijheid" de filosoof Peter Sloterdijk, die stelt: "Een grenzeloze wereld kent geen geborgenheid" Wat bedoelt u daar precies mee? "We zeggen graag dat we zo internationaal gericht zijn, zo reislustig, ondernemend en innovatief. Maar dan kennen we onze samenleving niet. Plaatsgebondenheid, tradities. Geborgenheid en gezamenlijkheid zijn minstens zo belangrijk. Het belverkeer binnen de grenzen is 6500 keer intensiever dan telefoonverkeer over de grens. Een taalgemeenschap is belangrijker dan we denken. De meerderheid van de Fransen en de Britten woont in de regio waar ze geboren zijn. We zouden de waarde van nabijheid veel serieuzer moeten nemen. De globalisering roept ook een gevoel van ontheemding en onveiligheid op. Dat kan zich tegen de democratie keren."

En even later in het artikel zegt de heer Scheffer nog het volgende: "Ik zie de Europese verdeeldheid, maar ik geloof hartstochtelijk dat Europa voor ons ook het enige middel is om de verhouding tussen vrijheid en veiligheid vorm te geven". In de onlangs uitgesproken Abel Herzberg lezing, zei de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw Sigrid Kaag: "Soms heb je buitenstaanders nodig om te beseffen wat de waarde is van de dingen die je vanzelfsprekend bent gaan vinden. Oud-president, Obama noemde de Europese Unie, met meer dan 500 miljoen mensen, 24 talen in 28 landen, waarvan 19 met een gezamenlijke munt, en waar de gemoederen vooral nog hoog oplopen over welk voetbalteam of welke Eurosongfestival artiest het beste is: one of the greatest political and economic achievements of modern times". Waar hij er op wees dat: "Parents are willing to walk across deserts, and cross the seas on makeshift rafts, and risk everything in the hope of giving their children the blessings that you enjoy—blessings that you cannot take for granted."

This continent, in the 20th century, was constant at war. People starved on this continent. Families were separated on this continent. And now people desperately want to come here precisely because of what you have created. You cannot take that for granted.”

Nee, dames en heren, dat kunnen we niet “als vanzelfsprekend” beschouwen. We zullen daar aan moeten blijven werken met elkaar!! We moeten die verworvenheden “vrijheid en veiligheid” ook koesteren en ook anderen gunnen naar mijn mening. En dat begint heel dicht bij huis.

Net zoals Willibrordus eeuwen lang geleden beweging probeerde te brengen in het denken van mensen en probeerde mensen te overtuigen, wilde hij ook graag verbinding maken tussen mensen, mensen in contact brengen met het Evangelie, maar ook, of misschien wel juist met elkaar!! Hij herkende toen ook al de waarde van nabijheid.

Ik ben van mening dat die nabijheid, de waarde van die nabijheid, de betrokkenheid op elkaar ook in een gemeenschap als Heiloo, maar ook groter, bijvoorbeeld in de samenwerking met Bergen Uitgeest, Castricum en ook met Alkmaar, Heerhugowaard en Langedijk van heel groot belang is en blijft. Die betrokkenheid geldt voor iedereen die in onze gemeente(n) woont, werkt en recreëert; waar men ook vandaan komt of wat je achtergrond ook is!! Ik ben ervan overtuigd dat, als we met elkaar op die manier in het leven staan, we wel in staat zijn oorlogen te voorkomen, in vrede met elkaar te leven, gastvrij kunnen zijn voor de mensen die ons nodig hebben.

Dames en heren,

“De waarde van nabijheid” Daarover gaat de 4^e Landgoed Willibrorduslezing, die prof. Dr. Paul Scheffer gaat uitspreken, over. Ik wens u een inspirerende avond.

Hans Romeyn,
burgemeester Heiloo